

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BIZOTTSÁGA

Brüsszel, 14.8.2006
COM(2006) 459 végleges

**A BIZOTTSÁG HETEDIK KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK,
A TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS
A RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK**

**a 97/36/EK irányelvvel módosított, a „határok nélküli televíziózásról” szóló 89/552/EGK
irányelv 4. és 5. cikkének a 2003–2004. időszakban történő alkalmazásáról**

{SEC(2006) 1073}

**A BIZOTTSÁG HETEDIK KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK,
A TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS
A RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK**

**a 97/36/EK irányelvvel módosított, a „határok nélküli televíziózásról” szóló 89/552/EGK
irányelv 4. és 5. cikkének a 2003–2004. időszakban történő alkalmazásáról**

(EGT-vonatkozású szöveg)

1. BEVEZETÉS

Ez a közlemény az 1997. június 30-i 97/36/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel¹ módosított, a tagállamok törvényi, rendeleti vagy közigazgatási intézkedésekben megállapított, televíziós műsorszolgáltató tevékenységre vonatkozó egyes rendelkezéseinek összehangolásáról szóló, 1989. október 3-i 89/552/EGK tanácsi irányelv² (a „határok nélküli televíziózásról” szóló irányelv) 4. cikke (3) bekezdésének megfelelően készült. A közlemény a Bizottság jelentése az irányelv³ 4. és 5. cikkének a 2003–2004. időszakban történő alkalmazásáról (hetedik jelentés), és első részében ismerteti a Bizottság véleményét a 4. és az 5. cikkben előírt arányok teljesülése tekintetében a joghatóságuk alá tartozó összes televíziós műsorra vonatkozóan a tagállamok által benyújtott statisztikai kimutatásokról. A 4. cikk (3) bekezdése értelmében a Bizottság „véleményalkotásában különösen figyelembe veheti a korábbi évekhez viszonyítva elért fejlődést, az első műsorba került alkotások programokhoz viszonyított arányát, az új televíziós műsorszolgáltató konkrét körülményeit, és azon országok sajátos körülményeit, amelyekben jellemző az alacsony szintű audiovizuális gyártási kapacitás, illetve korlátozott a nyelvterület”.⁴ A közlemény második része ismerteti a tagállami jelentésekből levont legfontosabb következtetéseket.

A kétévenkénti jelentéstételi kötelezettség célja egyrészt az, hogy felhívja a tagállamok, az Európai Parlament és a Tanács figyelmét a tagállami statisztikai kimutatásokra, másrészt pedig az, hogy ellenőrizhető legyen, hogy a tagállamokban megfelelően alkalmazzák-e az európai és a független gyártású alkotások ügyének előmozdítását szolgáló intézkedéseket. Most először a jelentés az Európai Unióhoz 2004. május 1-jén csatlakozó tíz tagállamra is kiterjed, és a csatlakozást követő időszakra (2004. május 1-jétől december 31-ig) az ő adataikat is tartalmazza. A Bizottság különös figyelmet fordított annak biztosítására, hogy ezek a tagállamok részt vehessenek ebben a komplex adatszolgáltatásban, és – a folyamatos javulás elvével összhangban – teljesíthessék a „határok nélküli televíziózásról” szóló irányelvben kitűzött célokat, különösen pedig a 4. és az 5. cikkben előírt arányszámokat.

A mellékelt bizottsági személyzeti munkadokumentum⁵ kiegészítő háttér-információkat tartalmaz.

¹ HL L 202., 1997.7.30.

¹ HL L 298., 1989.10.17.

³ A továbbiakban: a „határok nélküli televíziózásról» szóló irányelv” vagy „irányelv”.

⁴ Ezek a kritériumok nem kimerítőek.

⁵ SEC(2006) 1073 végleges, a továbbiakban: „munkadokumentum”.

2. A BIZOTTSÁG VÉLEMÉNYE A 4. ÉS AZ 5. CIKK ALKALMAZÁSÁRÓL

2.1. Általános megjegyzések

2.1.1. A 4. és az 5. cikk a dinamikus európai audiovizuális piac összefüggésében

Első általános észrevételünk, hogy Európában a televíziós csatornák száma rendületlenül emelkedik. A tagállami jelentések értékelése azt mutatja, hogy a 4. és az 5. cikk hatálya alá tartozó csatornák összes száma⁶ a 2003. évi 584-ről 2004-ig 767-re nőtt. Az előző jelentéstételi időszakokra vonatkozó jelentések szerint ugyanez a csatornaszám 2001-től 2002-ig 472-ről 503-ra emelkedett. Ez négy év (2001–2004) viszonylatában 61%-os emelkedést jelent, ami elsősorban az Európai Unió legutóbbi, 2004-es bővítésének tudható be. Ugyanakkor, ha csak a tizenöt korábbi tagállamot tekintjük, a 2001-től 2004-ig terjedő időszakban akkor is jelentős emelkedést (39%) tapasztalunk, amiből 12%-nyi a 2003-tól 2004-ig terjedő időszakban valósult meg.⁷ A csatornák számán keresztül ezek az adatok a műsoridő folyamatos emelkedését és az európai audiovizuális piac kínálati oldalának nem szűnő dinamizmusát tükrözik.⁸

2.1.2. A tagállamok végrehajtási és ellenőrzési módszerei

Második általános észrevételünk arra vonatkozik, ahogyan a tagállamok a 4. és az 5. cikkből eredő kötelezettségeiknek eleget tesznek, és teljesítik az irányelvben előírt jelentéstételi kötelezettségüket.

Az ellenőrzés jellegét és intenzitását (a programok napi szintű figyelése, statisztikai jelentések, felmérések, mintavétel, ritkábban csupán becslés) illetően gyakran jelentősek a különbségek a tagállamok között. Az ellenőrzést néhol független szabályozó hatóság, másutt az illetékes kormány szerv vagy magántulajdonú kutatóintézet végzi. Egyes tagállamokban a hatóságok a műsorszolgáltatók által bejelentett adatokra hagyatkoznak.

A legtöbb tagállam teljes körű, átfogó adatokat szolgáltatott a Bizottságnak. Ez egyértelmű előrelépés az előző jelentéstételi időszakhoz képest, amikor egyes tagállamok számos csatornára vonatkozóan lényeges adatokat mellőztek jelentésükben. Csak néhány olyan tagállam van, amelynek javítania kell adatszolgáltatásán, különösen az 5. cikk szerinti arányszámok terén.⁹ Egyetlen tagállam továbbra is számos műholdas csatornát „mentesít” az

⁶ Vö. 1. mutató a munkadokumentum 1. háttérdokumentumában (a továbbiakban: „dokumentum”).

⁷ Ezeket a fejleményeket az Európai Audiovizuális Figyelő (European Audiovisual Observatory, EAO) által kiadott adatok is megerősítik. Az EU korábbi 15 tagállamában 2004 januárjában összesen körülbelül 881 csatornát tartottak számon, míg egy évvel korábban 780-at, vö. EAO Yearbooks 2005/2004/2003, Film, Television, Video and Multimedia, 5. kötet, T.21.1. táblázatok. Az adatok az analóg földi műsorszórás engedéllyel rendelkező közszolgálati és magántulajdonú országos csatornákat, valamint a kábeles és/vagy műholdas és/vagy digitális földi sugárzású csatornákat tartalmazzák. Nem tartalmazzák az EU tagállamainak szánt Európán kívüli csatornákat, a harmadik országoknak szánt csatornákat, a helyi vagy regionális csatornákat, valamint az országos csatornák regionális vagy helyi műsorablakait.

⁸ Vö. 1. diagram a munkadokumentum 2. dokumentumában.

⁹ A Cseh Köztársaság az 5. cikk hatálya alá tartozó csatornák több mint 50%-a tekintetében nem adta meg a független gyártók alkotásaira és az újabb keletű alkotásokra vonatkozó arányszámokat. Franciaország és Svédország a joghatósága alá tartozó csatornák több mint 20%-a tekintetében nem adta meg az 5. cikkből előírt adatokat. Az újabb keletű alkotásokról Lettország egyáltalán nem, Dánia pedig csak a csatornák kevesebb mint 2/3-ára vonatkozóan szolgáltatott adatot.

5. cikkben előírt jelentéstételi kötelezettség alól.¹⁰ A Bizottság fel kívánja hívni a figyelmet, hogy az irányelv 4. cikkének (3) bekezdésében előírt jelentéstételi kötelezettség a kérdéses tagállam joghatósága alá tartozó **minden egyes** televíziós csatornára kiterjed, függetlenül a műsortovábbítás módjától vagy a nézőszámtól.¹¹ Az egyes tagállamoknak az a feladatuk, hogy összeállítsák az irányelv 4. és 5. cikkének hatálya alá tartozó összes csatorna jegyzékét, és megadják a rájuk vonatkozó adatokat. A tagállamok nem adhatnak általános „mentességeket” az irányelvben előírt kötelezettségek teljesítése alól, csupán – speciális indok alapján – azokban a kivételes esetekben, amelyeket az irányelv megjelöl.

Ugyancsak említést érdemel, hogy az egyes tagállamok között különbségek vannak az irányelv alkalmazását és értelmezését illetően. Az adásidő legalább 10%-ára vonatkozó követelmény (minimumkövetelmény) tekintetében például az 5. cikk lehetővé teszi, hogy az arányt a műsorszolgáltató **adásideje** helyett a műsorkészítési költségvetés alapján számítsák ki – a választást a tagállamnak kell megtennie az irányelv átültetésekor.¹² Egy másik példa: néhány tagállam a 4. és az 5. cikkben előírt arányszámok kiszámítása céljából pozitív meghatározást vezetett be a „műsor” fogalmára, amivel nehezítette az előírt arányszámok teljesítését. Más tagállamok a nemzeti jogukba közvetlenül a 4. és az 5. cikkben található negatív fogalom meghatározást ültették át, amely a hírekre, a sporteseményekre, a játékokra, a reklámra és a távértékesítési műsorokra szánt időt zárja ki. Az ilyen és ezekhez hasonló különbségek miatt nehezebb megbízható összehasonlító adatokat előállítani annak bemutatására, hogyan teljesítik az európai televíziós csatornák a 4. és az 5. cikkben foglalt követelményeket. Ezekről az eltérésekről függetlenül az alábbiakban bemutatott eredmények segítenek meghatározni a közlemény tárgyát képező területen zajló folyamatokat, és lehetővé teszik következtetések levonását a tagállami végrehajtott intézkedések hatékonyságáról.¹³

¹⁰ Mint a korábbi jelentések esetében is, Olaszország statisztikai kimutatásai rendre „mentesítették” a műholdon és a kábelen továbbított csatornákat, amelyek az Olaszország joghatósága alá tartozó csatornák körülbelül 50%-át teszik ki. A Bizottság ezeket a „mentesített” csatornákat „nem jelentett” csatornáknak tekinti, ami azt jelenti, hogy Olaszország 5. cikk szerinti megfelelési arányszáma (vö. az 1. dokumentum 5. mutatója) e hiányosság következtében romlik. Olaszország 2005-ben új intézkedéseket vezetett be annak érdekében, hogy jogszabályai összhangba kerüljenek az 5. cikkben előírt kötelezettségekkel. A Bizottság a közösségi jognak való megfelelés szempontjából a továbbiakban is szorosan figyelemmel kíséri az 5. cikk végrehajtása érdekében Olaszország részéről tett jogi és tényleges lépéseket. Ugyancsak említést érdemel, hogy Olaszország az újabb keletű alkotásokra vonatkozó jelentéstételi előírásokat sem teljesíti, mert a kérdéses adatot az összes európai alkotás arányában adta meg, nem a független gyártók által készített európai alkotások számának arányában, amivel nehezíti az újabb keletű alkotások részarányának európai szintű összehasonlítását és az uniós átlag meghatározását. Ezt a jelentéstételi gyakorlatot hozzá kell igazítani az 5. cikk követelményeihez.

¹¹ A 4. cikk (3) bekezdése úgy rendelkezik, hogy „[a] jelentés konkrétan kitér az érintett tagállam joghatósága alá tartozó összes televíziós program vonatkozásában [a 4. cikkben] és az 5. cikkben említett arány teljesülésére, és minden esetben megindokolja, ha az arány teljesítése elmaradt, és ismerteti az eléréséhez alkalmazott vagy tervezett intézkedéseket”.

¹² A gyakorlatban egyedül Franciaország élt ezzel a lehetőséggel: három műholdon, illetve kábelen keresztül továbbított csatorna esetében az arányt a műsorkészítési költségvetés, a hat földi sugárzású csatorna esetében pedig a csatorna bevételei alapján kell kiszámítani.

¹³ A David Graham and Associates által 2005 májusában készített *Impact Study of Measures Concerning the Promotion of Distribution and Production of TV Programmes provided for under Article 25(a) of the “Television without Frontiers” Directive* (Hatástanulmány a televíziós műsorok terjesztésének és gyártásának elősegítése érdekében a „határokon nélküli televíziózásról” szóló irányelv 25. cikkének a) pontjában előírt intézkedésekről) című független tanulmány hozzájárult a 4. és az 5. cikk gazdasági és kulturális hatásai, valamint az EU korábbi 15 tagállamában bevezetett végrehajtási intézkedések értékeléséhez, vö. http://europa.eu.int/comm/avpolicystat/studi_en.htm.

2.1.3. Az elemzés és az értékelés eszközei

A 4. cikk (3) bekezdése értelmében a Bizottság a 4. és az 5. cikk alkalmazását a Szerződés rendelkezéseivel összhangban köteles biztosítani. Annak érdekében, hogy segítse a tagállamok ellenőrzési kötelezettségének teljesítését, a Bizottság iránymutatásokat¹⁴ adott közre a 4. és az 5. cikk végrehajtásának ellenőrzéséhez. Ezek az iránymutatások azzal segítik a tagállamokat a 4. cikk (3) bekezdése szerinti jelentéstételi kötelezettségük teljesítésében, hogy bizonyos fogalmak meghatározásával és néhány alapfogalom egyértelműsítésével hozzájárulnak az értelmezésbeli különbségek elkerüléséhez.

Ezen túlmenően a Bizottság néhány új mutatót¹⁵ is meghatározott, amelyek objektív viszonyítási rendszert alkotva lehetővé teszik a tagállamok statisztikai adatainak jobb értelmezését.¹⁶ Minthogy a tagállamoknak lehetőségük van részletesebb, illetve szigorúbb szabályokat is előírni az irányelv által szabályozott területen,¹⁷ ezek a mutatók mind közösségi, mind nemzeti szinten segítik a 4. és az 5. cikk alkalmazásában elért eredmények értékelését.

Ezek adják az általános hátteret a Bizottság részéről e dokumentumban bemutatott véleményhez. A továbbiakban áttekintjük azokat a **közösségi szintű**¹⁸ általános folyamatokat, amelyek az európai televíziós műsorok gyártásának és terjesztésének előmozdítását célzó intézkedések alkalmazásában megfigyelhetők.

2.2. A 4. cikk alkalmazása

Ebben a fejezetben bemutatjuk, hogyan sikerült teljesíteni európai szinten a „határok nélküli televíziózásról” szóló irányelv 4. cikkében¹⁹ az európai alkotásokra előírt 50%-os követelményt.

Az európai alkotások számára az összes számba vett²⁰ csatornán fenntartott **adásidő uniós átlaga** valamennyi tagállam figyelembevételével **2003-ban 65,18%, 2004-ben 63,32%** volt, ami a vizsgált időszakban **1,86 százalékpontos csökkenést** jelent. Ami az **előző jelentéstételi időszakot** illeti, az EU akkori 15 tagállamában 2001-ben 66,95%, 2002-ben 66,10% volt az európai alkotások átlagos részaránya. A négy vizsgált évben (2001–2004) tehát összesen

¹⁴ Ajánlott iránymutatások, 1999. június 11.,
http://europa.eu.int/comm/avpolicy/regul/twf/art45/controle45_en.pdf.

¹⁵ Vö. a munkadokumentum 1. dokumentuma.

¹⁶ Például a megfelelési arányokat (3. és 4. mutató) rontották azok a csatornák, amelyekre vonatkozóan a tagállamok jelentésükben nem szolgáltatott adatokat.

¹⁷ Vö. a 3. cikk (1) bekezdésével: a gyakorlatban a tagállamok többsége élt ezzel a lehetőséggel (például Olaszország kizárta a stúdióműsorokat is, Németország pozitív fogalom meghatározást adott a figyelembe vehető műsorokra). Hat tagállam (E, F, I, NL, SF, UK) a joghatósága alá tartozó műsorszolgáltatók közül valamennyire vagy néhányra az irányelvben előírtnál nagyobb arányszámokat alkalmaz (például Franciaországban legalább 60%-ban kell európai alkotásokat sugározni, az Egyesült Királyságban és Hollandiában az adásidő 25%-át kell független műsorkészítők számára fenntartani stb.).

¹⁸ Az **egyes tagállamokban való alkalmazást** részletesen a munkadokumentum **4. dokumentuma** mutatja be.

¹⁹ A 4. cikk (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy „[a]hol megvalósítható és megfelelő eszközök állnak rendelkezésre, a tagállamok biztosítják, hogy a 6. cikk értelmében a műsorszolgáltatók európai alkotások számára adásidőjüket többségi hányadát fenntartsák, leszámítva a hírekre, sporteseményekre, játékokra, reklámra, teletext szolgáltatásokra és távértékesítésre szánt időt”.

²⁰ Vö. a fenti 2.1.1. szakasszal (1. mutató a munkadokumentum 1. dokumentumában).

3,63 százalékpontos visszaesés következett be. Hat évet (1999–2004) tekintve a műsorra tűzött európai alkotások aránya összességében 2,64 százalékponttal emelkedett. Ebből következik, hogy **középtávon a tendencia pozitív volt**. Ezeket a számadatokat két fontos tényező figyelembevételével kell megítélni. Egyrészt a 2003. évre és az azt megelőző évekre vonatkozó adatok az EU akkori 15 tagállamára vonatkoznak, míg a 2004-es adat már azt a tíz tagállamot is tartalmazza, amelyek 2004. május 1-jén csatlakoztak az Európai Unióhoz. Ezekben az államokban a csatlakozást követő időszakban (2004. május 1-jétől december 31-ig) az adásidő összesen 61,77%-át fordították európai alkotások sugárzására. Tekintettel arra, hogy az újonnan csatlakozó tagállamokban a műsorszolgáltatók és a szabályozó hatóságok nem rendelkeztek tapasztalatokkal az európai alkotások ügyének előmozdítására és az ezzel kapcsolatban fennálló jelentéstételi kötelezettségre vonatkozó intézkedések végrehajtásában és alkalmazásában, az EU korábbi 15 tagállamának átlagához viszonyítva kevesebb mint 3 százalékpontos elmaradás sikernek tekinthető, és azt jelzi, hogy **a 4. cikk alkalmazása az Európai Unió egészében megfelelő**. Másrészt azt is meg kell említeni, hogy az előző jelentéstételi időszakokban az európai alkotások átlagos részarányára vonatkozó adatok kizárólag csak a legnézettebb csatornák adatain alapultak. A 2003–2004. évi jelentéstételi időszakban a Bizottság valamennyi csatorna adatát figyelembe vette, az úgynevezett elsődlegesekét és másodlagosakét egyaránt, függetlenül attól, mekkora nézettséget tudhatnak magukénak.²¹

A tagállamok szintjén az erre a célra átlagosan felhasznált adásidő 2003-ban 52,75% (Írország) és 86,2% (Dánia), 2004-ben 49,12% (Cseh Köztársaság) és 86,33% (Dánia) között volt. A vizsgált időszakban (2003–2004) az európai alkotásokra szánt átlagos adásidő növekedése hét tagállamban pozitív, nyolc tagállamban negatív tendenciát mutatott.

Ha azon csatornák számát tekintjük, amelyek elérték vagy túllépték a 4. cikkben előírt 50%-os követelményt, az összes tagállamban működő összes csatornát figyelembe véve az **átlagos megfelelési arány a 2003. évi 68,20%-ról 2004-ig 72,80%-ra** változott, ami **a vizsgált időszakban 4,60 százalékpontos javulást jelent**. Az előző jelentéstételi időszakkal összevetve (2001-ben 69,93%, 2002-ben 74,53%) **négy év alatt (2001–2004) összesen 2,87 százalékpontos növekedés** volt megfigyelhető. Ez figyelemre méltó eredmény, tekintettel arra, hogy mindeközben megnövekedett a csatornák – különösen a tematikus csatornák – száma. A tagállamok átlagos megfelelési arányszáma a 4. cikk hatálya alá tartozó valamennyi csatornát figyelembe véve 2003-ban 50% (Belgium és Írország) és 100% (Finnország), 2004-ben 45% (Egyesült Királyság) és 100% (Észtország, Lettország, Málta és Szlovákia) között volt. A vizsgált időszak folyamán a megfelelési arány tíz tagállamban emelkedett, kettőben nem változott, háromban pedig visszaesett.

²¹ Bár a 3%-nál alacsonyabb nézettségű csatornák figyelmen kívül hagyása a 4. cikk szempontjából (*de minimis* kritérium) indokolható azzal, hogy ily módon „súlyozottabb” eredményeket kapunk, a „határok nélküli televíziózásról” szóló irányelv az efféle megkülönböztetésre semmilyen alapot nem ad. A munkadokumentum 7. mellékletéből ugyanakkor kiderül, hogy valójában nincs jelentős különbség az európai alkotásokra az elsődleges csatornákon szánt adásidő átlagos uniós részaránya (**2003-ban 64,45%, 2004-ben 63,87%**) és az összes csatorna figyelembevételével kiszámított hasonló részarány között. Ezért ebben a jelentésben – amellett, hogy most először 25 EU-tagállam adataiból indulunk ki – a korábbiakhoz képest eltérő módszertant alkalmazunk, és az európai alkotások átlagos részarányát a 4. cikk hatálya alá tartozó **valamennyi** csatorna adatainak figyelembevételével adjuk meg. A munkadokumentum **7. melléklete** felsorolja azokat a csatornákat, amelyeknek nézettsége 3% alatt van, és megadja az egyes csatornákon európai alkotások sugárzására fordított adásidő részarányát is.

Ezek az adatok arra engednek következtetni, hogy a „határok nélküli televíziózásról” szóló irányelv célkitűzései az európai alkotásokra szánt adásidő tekintetében kényelmesen teljesülnek közösségi szinten. A felsorolt számértékek különösen azért adnak okot az optimizmusra, mert az Európai Unióhoz 2004-ben csatlakozó tíz tagállam adatait is tartalmazzák, így azt jelzik, hogy a 4. cikk követelményeit a teljes Európai Unióban hatékonyan alkalmazzák.

2.3. Az 5. cikk alkalmazása

Ebben a fejezetben bemutatjuk, hogyan sikerült teljesíteni európai szinten a „határok nélküli televíziózásról” szóló irányelv 5. cikkében²² előírt követelményeket.

A független²³ gyártású európai alkotásoknak („független producerek” alkotásai) az összes számba vett csatorna figyelembevételével meghatározott részaránya uniós átlagban valamennyi tagállamot tekintve **2003-ban 31,39%, 2004-ben 31,50%** volt, ami a vizsgált időszakban **0,11 százalékpontos növekedést** jelent. Az **előző jelentéstételi időszakokkal** összehasonlítva (1999-ben 37,51%, 2000-ben 40,47%, 2001-ben 37,75%, 2002-ben pedig 34,03%) négy év alatt (2001–2004) jelentős, 6,25 százalékpontos visszaesés következett be, és hat egymás követő évet tekintve (1999–2004) is hasonlóan nagy csökkenést (6,01 százalékpont) tapasztalunk. Ennek alapján kijelenthető, hogy **középtávon a tendencia negatív volt**. Említést érdemel még, hogy alig mutatkozott különbség az EU 15 korábbi tagállamában működő csatornák és az EU-hoz 2004-ben csatlakozó tíz tagállam csatornáit által elért eredmények között – ez utóbbiak átlagosan 31,55%-ot teljesítettek, ami még magasabb is, mint az EU korábbi 15 tagállamára vonatkozó hasonló adat (31,47%).

A tagállamok szintjén a 2003. évi átlagértékek 15,81% (Dánia²⁴) és 44,95% (Ausztria), a 2004. évek pedig 16,24% (Szlovénia) és 46,38% (Ausztria) között helyezkednek el. A vizsgált időszakban a független alkotások átlagos részaránya nyolc tagállamban emelkedett, hétben visszaesett. A tendencia tehát a tagállamok többségében pozitív.

A **megfelelési arány uniós átlaga** az összes tagállam összes csatornáját figyelembe véve **2003-ban 78,40%, 2004-ben 81,92%** volt, ami **3,52 százalékpontos növekedést** jelent. Az előző jelentéstételi időszakokkal összehasonlítva (1999-ben 85,02%, 2000-ben 84,81%, 2001-ben 90,67%, 2002-ben pedig 89,13%) négy év alatt (2001–2004) 8,75 százalékpontos, hat évet tekintve (1999–2004) 3,10 százalékpontos visszaesés következett be, ami a független alkotások sugárzására vonatkozó minimumkövetelménynek való megfelelés tekintetében középtávon enyhe visszaesést jelez. Az egyes tagállamok csatornáinak átlagos megfelelési

²² Az 5. cikk értelmében „[a] tagállamok mindenütt, ahol megvalósítható, és megfelelő eszközök állnak rendelkezésre, biztosítják, hogy a műsorszolgáltatók adásidőjükhöz legalább 10%-át tartalékolják európai művek számára, amelyből le kell vonni a hírekre, sporteseményekre, játékokra, reklámra, teletext szolgáltatásokra és távértékesítésre szánt időt, vagy a tagállam megítélésétől függően, a műsorkészítési költségvetésük legalább 10%-át szánják olyan európai alkotások számára, amelyeket a műsorszolgáltatóktól független producerek állítanak elő”.

²³ Az 1997. június 30-i 97/36/EK irányelv (31) preambulumbeközdése értelmében, amely szerint (nem kizárólagos kritériumként) „a »független producerek« fogalmának meghatározásakor a tagállamoknak megfelelően figyelembe kell venniük olyan szempontokat, mint például a gyártó társaság tulajdonviszonyai, az azonos műsorszolgáltatóknak szállított műsorok mennyisége és a másodlagos jogok tulajdonviszonya”.

²⁴ Megjegyzendő, hogy mind 2003-ban, mind 2004-ben a dán csatornák sugározták a legtöbb európai alkotást (vö. a fenti 2.2. szakasszal), ugyanakkor a független alkotások részaránya igen alacsony volt, ami azt jelzi, hogy Dániában nagyon magas a házon belül készített műsorok részaránya.

arány száma 2003-ban 44% (Olaszország²⁵) és 100% (Görögország, Írország és Finnország), 2004-ben 27% (Olaszország²⁶) és 100% (kilenc tagállam: Ciprus, Észtország, Görögország, Írország, Lettország, Litvánia, Málta, Szlovákia és Finnország) között volt. Az átlagos megfelelési arány hét tagállamban emelkedett, négyben nem változott (közülük kettő esetében maradt a 100%-os érték), négyben pedig visszaesett. Ez összességében pozitív tendenciát jelez.

Az **újabb keletű független gyártású európai alkotások** (újabb keletű alkotások²⁷) **részaránya uniós átlagban 2003-ban 71,66%, 2004-ben 69,09%** volt, ami a vizsgált időszakban **2,57 százalékpontos visszaesést** jelent. Ezek a százaléktételek az összes (újabb keletű és nem újabb keletű) független gyártású európai alkotásra vannak vonatkoztatva. Az előző jelentéstételi időszakokkal összehasonlítva (1999-ben 53,80%, 2000-ben 55,71%, 2001-ben 61,78%, 2002-ben pedig 61,96%) négy év alatt (2001–2004) 7,31 százalékpontos növekedés következett be, hat egymás követő évet tekintve (1999–2004) pedig még nagyobb, 15,29 százalékpontos növekedést tapasztalunk, ami 1999-től 2004-ig csaknem 30%-os növekedést jelent. Az **újabb keletű alkotások terén tehát középtávon jelentős előrelépés történt.**

A tagállamok szintjén a 2003. évi átlagértékek 31,87% (Görögország) és 97,50% (Írország), a 2004. évek pedig 22,2% (Ciprus) és 100% (Szlovákia) között helyezkednek el. Egy tagállam nem szolgáltatott adatokat az újabb keletű alkotásokról. Hét tagállamban az újabb keletű alkotásoknak átlagosan biztosított adásidő tekintetében pozitív növekedés volt tapasztalható, egyben az érték nem változott, hétben pedig visszaesés következett be. Az újabb keletű alkotások a vizsgált időszakban mindvégig az összes számításba vett adásidő 20%-a felett maradtak, miközben részesedésük négy év alatt kismértékben, 1,55 százalékponttal visszaesett.²⁸

3. KÖVETKEZTETÉSEK

A bejelentett adatok azt jelzik, hogy elsőként a mostani jelentéstételi időszakban **kismértékben csökkent** közösségi szinten **az európai alkotásokra fordított adásidő (4. cikk)**. A középtávú (1999–2004) tendenciák azonban pozitívak. A 4. cikk körébe tartozó adatok értékelése során két tényezőt kell figyelembe venni. Először: a 2004. évi értékek tartalmazzák az EU-hoz 2004-ben csatlakozó tíz tagállam adatait is. Másodsor: változott a számítási módszer, ugyanis most már a 3% alatti nézettségű úgynevezett másodlagos csatornák is szerepelnek az európai alkotásokra vonatkozó átlagos arányszámokban. E tényezők figyelembevételével a csökkenés viszonylag kicsiny volt. Az átlagos uniós megfelelési arány ugyanebben az időszakban több mint 4 százalékponttal javult. Ezek az értékek azt jelzik, hogy az enyhén negatív rövid távú tendenciák ellenére **a műorra tűzött európai alkotások részaránya az Európai Unióban jóval az összes figyelembe vehető adásidő 60%-a fölött stabilizálódott.** Különösen a jelentéstételben most először részt vevő tíz tagállam eredményei adnak okot optimizmusra. Az irányelv **4. cikkének európai szintű alkalmazása** tehát összességében **kielégítő volt.**

²⁵ Mint fentebb már említettük, a 2003. évre vonatkozóan a Bizottság az 57 „mentesített” műholdas csatornából 39-et „nem jelentett”-nek tekintett, ami rontja a megfelelési arányt (5. mutató).

²⁶ A 2004. évre vonatkozóan a Bizottság a 60 „mentesített” műholdas csatornából 43-at „nem jelentett”-nek tekintett.

²⁷ Azaz a gyártásuktól számítva öt éven belül sugárzott alkotások.

²⁸ Vö. 2. áttekintő diagram a munkadokumentum 2. dokumentumában.

Az **5. cikk** alkalmazása terén a vizsgált időszakban tapasztalt **enyhe növekedés** (0,11 százalékpont) pozitív fejleménynek tekinthető, figyelembe véve azt is, hogy a 2004. évi adatok az EU-hoz 2004-ben csatlakozó tíz tagállamot is tartalmazzák. Középtávon szemlélve a helyzetet azonban az látható, hogy a rövid távon pozitív folyamatokat elhalványítja az 1999, illetve 2001 óta tapasztalható jelentős, több mint 6 százalékpontnyi (több mint 16%-os) visszaesés. Ezt a **negatív középtávú tendenciát** ugyanakkor három tényező valamelyest ellensúlyozza. Először: az uniós átlagos **megfelelési arány** a vizsgált időszakban **nőtt**, azaz 2004-ben jelentősen több csatorna teljesítette az EU-ban az 5. cikkben előírt minimumkövetelményt, mint 2003-ban. Ez a nem bejelentett esetek viszonylag kis számában is visszatükröződik, amely az előző jelentéstételi időszakokhoz képest jelentősen visszaesett. Másodszor: **az újabb keletű független gyártású európai alkotások viszonylag nagy adásidőt kaptak.**²⁹ A független gyártású alkotásokon belül az újabb keletű alkotások részaránya hat év alatt 30%-kal emelkedett.³⁰ Harmadszor: nem szabad megfeledkezni arról, hogy a részarányok mindvégig **jócskán az irányelvben előírt 10%-os minimumszint felett voltak.** Az 5. cikk alkalmazása tehát általában véve kielégítőnek mondható.

Zárásként leszögezhető, hogy a fenti adatok értékelése és a tagállamok jelentéseinek³¹ részletes elemzése azt mutatja, hogy akárcsak a korábbi jelentéstételi időszakokban, a „határok nélküli televíziózásról” szóló irányelv **4. és 5. cikkének célkitűzései** a vizsgált időszakban (2003–2004) is **kényelmesen teljesültek** mind európai, mind tagállami szinten, beleértve az EU-hoz 2004-ben csatlakozó tíz tagállamot is.

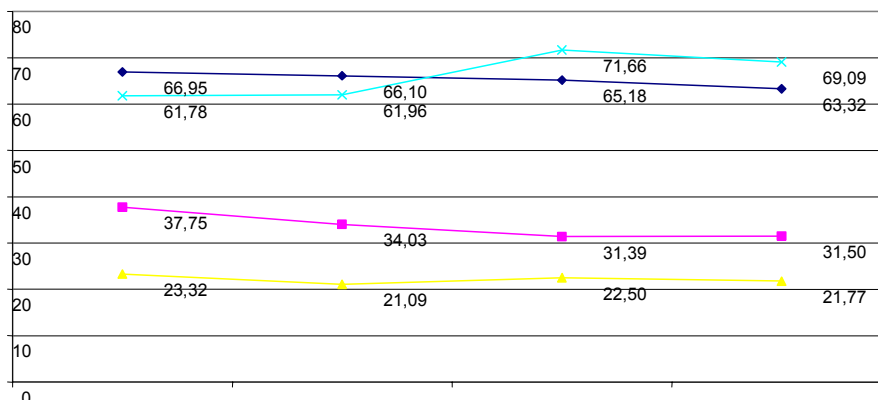
²⁹ Az újabb keletű alkotások már hat éve stabilan az összes számításba vehető adásidő ötöde felett vannak, ami a független gyártású alkotások mintegy kétharmadának felel meg. 2003-ban ez az arány még nagyobb volt, az újabb keletű alkotások ekkor az összes független gyártású alkotás több mint 71%-át tették ki.

³⁰ Ezt a pozitív folyamatot ugyanakkor beárnyékolja a független alkotások abszolút (az összes számításba vehető adásidőhöz viszonyított) részarányában bekövetkezett visszaesés.

³¹ Vö. a munkadokumentum 3. dokumentuma.

A legfontosabb mutatók alakulása (2001–2004) (közösségi szinten)

részarány (az összes számításba vehető adásidő %-ában)

	2001	2002	2003	2004
EA (2. mut.)	66,95	66,10	65,18	63,32
FGY (4. mut.)	37,75	34,03	31,39	31,50
ÚKA (6. mut.)	23,32	21,09	22,50	21,77
ÚKA (FGY %-a)	61,78	61,96	71,66	69,09

EA (2. mut.) FGY (4. mut.) ÚKA (6. mut.) ÚKA (FGY %-a)